

bok recensioner

Föräldrautbildning

A FABER, E MAZLISH:

Den befriade familjen

Natur och Kultur 189 s, ca kr 50: — inkl moms

Den här boken tycker jag är spännande, rolig, personlig och lärorik. Med andra ord: läsvärd.

Men för att få riktigt utbyte, förstå vad som avses och varför samt kunna omsätta idéerna i praktiken så bör man innan ha läst åtminstone "Lyckligare barn" av Haim Ginott, eftersom föreliggande bok utgår från hans teorier. Författarna är 2 kvinnor som under 5 års tid gått i en samtalsgrupp för föräldrar under dr Ginotts ledning.

Det var uppfriskande att som omväxling på teorier och forskares refererande av praktikfall få läsa hur "vanliga" människor uppfattar och tar till sig experternas goda råd. Det var lärorikt för mig i egenskap av "föräldrautbildare" att ser hur — just dessa — mödrar upplevde undervisningen, tillämpade den och kände inför resultaten. För föräldrar kan det vara både stimulerande och jobbigt att höra hur andra föräldrar

entusiasmerats, arbetat, fått förstärkning, misslyckats men — och det viktigaste — inte tappat suget eftersom de känt att de var inne på rätt väg. Kanske det också känns skönt att få höra att föräldraansvaret inte innebär att man ska utplåna sig själv, uppoffra sig helt för barnen etc. Bogen säger i stället att hela familjen mår bäst av att var och en får se till sina egna behov och önskningar; att man får bli arg — men uttrycka vreden på ett för omgivningen icke-kränkande sätt; att det är mänskligt att vara ofullkomlig; att det på lång sikt ger en positiv förändring om man så nästan enbart tänker i Ginotts banor dvs *icke värdera* utan beskriva handlingar och känslor.

När jag läste boken märkte jag hur skuldkänslor försvann då det trycks på att det inte finns någon föräldramall som utprovats och befunnits perfekt — utan att var och en får och måste utgå från sin egen person och sina förutsättningar. Alla gör vi väl så gott vi kan och med kunskap och handledning kan vi ännu bättre. Titeln "Den befriade familjen" är troligen en beskrivning av hur åtminstone författarna och deras familjer känner sig efter utbildningen hos dr Ginott.

Förmodligen kommer de flesta föräldrar som läser boken känna sig missgynnade i förhållande till författarna eftersom dessa fått gå i samtalsgrupp under hela 5 år — en möjlighet som för närvarande väl inte finns i Sverige? Men kanske boken kan entusiasmera föräldrar att sluta sig samman och kräva dylika möjligheter? Kanske den inspirerar "föräldrautbildare" till att pröva på att ge föräldragrupper handledning under lång tid?

Kanske boken är intressant även för de personer som för närvarande utreder frågan om framtidens föräldrautbildning?

Clara Lindhé

En god bild av en ytterst skicklig terapeut

JAY HALEY:

Strategisk psykoterapi

Natur och Kultur 308 s, ca kr 65: — inkl moms

Milton Erickson har tidigare varit relativt okänd i Sverige. Jay Haley väckte genom ett par fallbeskrivningar i sin tidigare "Psykokoterapi — strategi och teknik" intresse för denne terapeut och hans metoder. Haley återkommer nu med en hel bok om honom. Dess originaltitel är "Uncommon Therapy. The Psychiatric Techniques of Milton H. Erickson, M.D."

Haley har valt att porträttera Erickson genom att beskriva hans behandling av ett 70-tal fall. Majoriteten av beskrivningarna är korta, omfattande någon till några sidor. De flesta patienterna har tillstånd av klar klinisk valör. I enstaka fall rör det sig om psykos, men i majoriteten är det fråga om beteendestörningar, neuroser eller relationsproblem. Det gäller både barn och vuxna, både individer, par och familjer. Många behandlingar fullföljs på några få sessioner. Hypnos används i en del av terapierna, ofta med okonventionella induktionsmetoder. Samtliga fall utom två kan betraktas som mer eller mindre framgångsrika.

Erickson uppfyller i hög grad kraven på värme, äkthet och exakt inlevelse. Med dessa egenskaper förenar han stor tilltro till sin förmåga att hjälpa och till patienternas möjligheter till förändring. Han kan därmed väcka starka förhoppningar och knyta dem till sig själv och sin terapi. Ericksons agerande i terapisituationen kan växla från mjukt försiktigt till brutalt aggressivt. Det förefaller emellertid alltid grundat på en exakt värdering av patientens be-

hov och insättes inte förrän patientens mer eller mindre direkta medgivande inhämtats. Som de flesta terapeuter är Erickson fundamentalt accepterande, men accepterandets inriktning ter sig ofta i förstone överraskande. Här tycker jag det finns mycket att lära. Accepterandet verkar på olika sätt befriande och leder därmed till utveckling.

Erickssons mål är att ändra beteenden, inte att ge insikt. Han tror inte "på frälsning enbart genom smärta och lidande". Efter framgångsrik terapi med Erickson tycks patienten ha återvänt till vad som skulle kunna kallas det naturligt flödande livet och ha lämnat en avvikelse vars uppkomst och funktion nu saknar intresse. Haley ger en beskrivning av vad jag här kallat det naturligt flödande livet i ett kapitel om fa-

miljens livscykel.

De tekniska grepp Erickson använder sammanfattas i ett kapitel av Haley och exemplifieras genom hela boken. De är tex att uppmuntra motstånd, att utvidga avvikelser, att omdefiniera ett problem eller en roll. Minst lika betydelsefulla för Ericksons terapeutiska framgångar som dessa tekniska grepp är hans förmåga till analys av en situation i dess helhet innefattande bl a personernas egenskaper och behov, däribland vad som brukar kallas sekundära sjukdomsvinster, rolldefinitioner och rollförväntningar. Utan en sådan analys är det omöjligt att avgöra var en åtgärd skall sättas in och vilken den bör vara. Av boken att döma tycks Erickson utföra dessa analyser rent intuitivt och Haley gör inga försök att finna principerna bak-

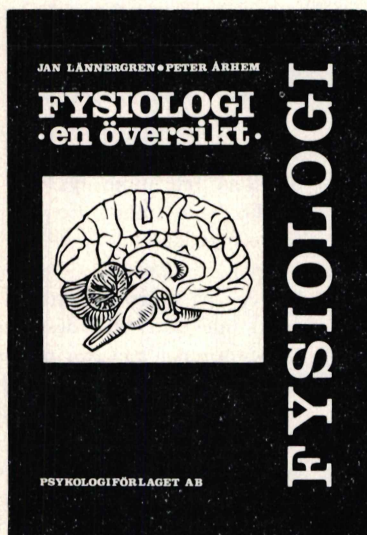
om. Hade han ålagt sig en sådan uppgift hade det givetvis blivit en annan, och kanske mer användbar bok.

Jag saknar en redovisning av indikationer och kontraindikationer, av biverkningar, toxiska effekter och eventuellt ogynnsamma långtidseffekter. Det hade förmodligen varit lärorikt att få höra mer om hur Erickson handskas med situationer där den terapeutiska framgången uteblivit.

Haleys bok ger en ganska god bild av hur en ytterst skicklig terapeut arbetar med metoder som ur psykodynamisk synpunkt är att se som stödterapi. Metoderna är som framgår av originaltiteln ofta ovanliga och ger därmed ny och överraskande belysning av välkända terapeutiska begrepp.

Göran Persson

Fysiologi - en översikt

PsykologiFörlaget ab

Box 461, 126 04 Hägersten

av Jan Lännergren och Peter Århem

Målsättningen med Psykologiförlagets fysiologibok är att ge en översikt över funktionen hos cellen och de viktigaste organsystemen i kroppen. Tyngdpunkten har avsiktligt lagts på nerv- och muskelcellers egenskaper samt nersystemets uppbyggnad och funktion.

Boken är en vidareutveckling av ett kompendium som har använts vid undervisningen i fysiologi för psykologistuderande vid Stockholms universitet där författarna verkat som föreläsare. "Fysiologi — en översikt" kräver alltså inga speciella förkunskaper i fysiologi.

Författarna är båda docenter i neurofysiologi vid Karolinska institutet. Lännergrens huvudsakliga intresseområde är muskelefysiologi medan Århem bedriver forskning rörande membranfunktionen hos nervfibrer.

Beställ boken direkt från förlaget. Priset är 28: 25. Porto tillkommer.